

Posudek oponentky rigorózní práce

Mgr. Lenka Veselá

Dědické řízení s mezinárodním prvkem se zaměřením na přijetí a praktické fungování Nařízení o dědictví

Datum odevzdání práce: říjen 2020

I. Aktuálnost a náročnost tématu

Autorka se ve své rigorózní práci zaměřila na právní úpravu mezinárodního práva dědického v právu Evropské unie, tj. na nařízení o dědictví.¹ Volba tématu vychází z autorčiny profesní činnosti; autorka se snaží propojit zkušenosti nabyté během legislativního procesu a pracovních jednání odborníků k provádění nařízení s praktickými zkušenostmi při aplikaci nařízení v praxi. S ohledem na vzrůstající počet dědictví s mezinárodním prvkem a úskalí spojená se zavedením evropského dědického osvědčení (EDO), která si v nedávné době vyžádala i změnu české vnitrostátní legislativy, považuji téma za aktuální a vhodné pro rigorózní práci.

II. K vytyčeným cílům a struktuře

V úvodu své práce autorka předesílá, že se zaměří pouze na vybrané otázky vzniku a aplikace unifikované unijní úpravy mezinárodního práva dědického, konkrétně na základní zásady a cíle nařízení, na vymezení jeho působnosti, výkladovou judikaturu SDEU a z praktického hlediska se podrobněji věnuje EDO.

Rozsah vlastního textu práce (187.660 znaků) splňuje požadavky kladené na rigorózní práci. Stať práce je rozdělena do pěti kapitol, v nichž autorka nejprve pojednává o základních zásadách a cílech nařízení o dědictví, a podrobněji se věnuje působnosti nařízení. Za stěžejní část práce považuji kapitolu čtvrtou shrnující dosavadní judikaturu Soudního dvora Evropské unie (SDEU) a kapitolu pátou, v níž se autorka poměrně podrobně věnuje problematice vydávání EDO.

S ohledem na autorčino profesní zaměření považuji zúžení okruhu témat, jimž je věnována pozornost, za vhodné. Pokud jde o strukturu práce, mám výhradu pouze ke čtvrté kapitole, v níž autorka popisuje veškerá dosud přijatá rozhodnutí SDEU vykládající nařízení o dědictví. Z metodologického hlediska i pro přehlednost práce by bylo vhodnější závěry SDEU zmínit a případně i podrobit kritice v rámci pojednání o jednotlivých institutech či otázkách.

III. K formální a stylistické stránce

Rigorózní práce je sepsána srozumitelným jazykem a, až na drobné nedostatky (např. str. 18 – „...mluvíme o jednotném dědickém statutu...“. Str. 68 – „...z moci úřední (tzv. *ex officio*)...“, stylem a terminologií odpovídající odbornému právníckému pojednání. Pravopisné chyby a překlepy se v práci vyskytují pouze ojedinele.

¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 650/2012 ze dne 4. 7. 2012 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a přijímání a výkonu veřejných listin v dědických věcech a o vytvoření evropského dědického osvědčení.

Poznámkový aparát a seznamy použité literatury a judikatury jsou přiměřené zvolenému tématu a oboru práva. Autorka pracuje v široké míře nejen s domácí, ale i se zahraniční odbornou literaturou a judikaturou.

Z formálního hlediska nemám k rigorózní práci výhrady.

IV. K obsahové stránce

Z obsahového hlediska nemám k práci žádné zásadní výhrady, pouze několik dílčích připomínek. Oceňuji vlastní názory autorky prezentované na několika místech práce.

Na str. 5 autorka uvádí, že nařízení o dědictví vzniklo na půdě Evropské rady; namysli ale přitom zřejmě měla Radu Evropské unie.

Na str. 17 si dovoluji polemizovat s autorčiným závěrem o potřebnosti souladu dědického procesního a hmotného práva, mimo jiné pro to, aby byla zajištěna právní jistota účastníků. Soulad je bez pochyby žádoucí vždy z pohledu soudu, nicméně z pohledu zůstavitelovy poslední vůle a zájmu dědiců tomu tak vždy být nemusí. Například sepíše-li zůstavitel, který má majetek na území více států, závěť v souladu s právem jednoho z těchto států (např. státu, jehož je státním občanem), může mít zájem na tom, aby při vypořádání dědictví bylo právo tohoto státu plně zohledněno a byl tak zajištěn respekt jeho poslední vůli formulované v kontextu určitého právního řádu, včetně např. pravidel pro povinné díly, i když bude dědictví projednáno v jiném státě (státě jeho posledního obvyklého pobytu).

Na str. 27 autorka pojednává o důsledcích rozhodnutí SDEU ve věci *Matoušková* v situaci, kdy nezletilý dědic má obvyklý pobyt mimo území státu, v němž se vede dědické řízení. Zde bych považovala za vhodné doplnit informaci o tom, jak na závěry tohoto rozhodnutí reaguje recast nařízení Brusel II bis (nařízení Brusel II ter).

Na str. 44–45 se autorka podrobně věnuje pojmu obvyklý pobyt zůstavitele v okamžiku smrti, když popisuje rozhodnutí SDEU ve věci *Oberle*. Tato pasáž by se podle mého názoru lépe hodila k popisu rozhodnutí ve věci SDEU v rozhodnutí *E.E.*

IV. Otázky k zodpovězení při obhajobě

Na str. 26-27 se autorka zabývá výlukou otázek osobního stavu, resp. vztahem práva rozhodného pro posouzení těchto otázek a dědického statutu. Autorka by při obhajobě mohla vyjádřit svůj názor k otázce, jak by český soud, resp. notář, měl posoudit existenci dědického nároku pozůstalého manžela, bylo-li stejnopohlavní manželství se zůstavitelem uzavřeno v cizině v souladu s rozhodným právem.

V. Doporučení práce k obhajobě

Autorka sepsáním rigorózní práce projevila velmi dobrou orientaci v evropském mezinárodním právu dědickém, schopnost pracovat s odbornou literaturou, včetně zahraniční, a judikaturou soudů, zejména SDEU. I přes drobné výše uvedené výhrady považuji práci za zdařilou a způsobilou k obhajobě.

Navrhuji, aby v případě úspěšné obhajoby, byl autorce udělen příslušný akademický titul.

V Praze dne 30. listopadu 2020

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Zavadilová', with a stylized flourish extending to the right.

JUDr. Marta Zavadilová, Ph.D.